

**UCHWAŁA NR XXXII.218.17
RADY MIEJSKIEJ W TYCZYNIE
z dnia 27 stycznia 2017 r.**

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Tyczyn na 2017 r.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 poz. 446 z późn.zm.) oraz art.1, art. 4¹ ust. 1,2,5, ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 poz. 487 z późn.zm.) i art. 10 ust. 1,2,3,4 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 224 z późn.zm.)

Rada Miejska w Tyczynie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Tyczyn na rok 2017 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Tyczyna.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Rozdział I

Wprowadzenie

Alkoholizm jest jednym z najpoważniejszych współczesnych problemów społecznych, o czym corocznie alarmuje Światowa Organizacja Zdrowia (WHO). Szkody zdrowotne wywołane alkoholem nie ograniczają się tylko do szkód występujących u osób uzależnionych lub nadużywających alkoholu. Poza wyniszczeniem zdrowotnym i psychicznym, które dotyka osoby uzależnione, ma także bardzo głęboki wymiar społeczny obejmując swym zasięgiem całe rodziny oraz osoby żyjące w najbliższym otoczeniu alkoholika. Należy także wspomnieć o szkodach społecznych takich jak: przemoc w rodzinie, zakłócanie bezpieczeństwa publicznego, bezrobocie, wypadki drogowe, przestępczość. Wszelkie działania w zakresie zapobiegania i rozwiązywania problemów alkoholowych powinny być szczególnie traktowane przez samorząd lokalny. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2017 r. stanowi aktualizację zadań prowadzonych w latach ubiegłych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z nadużywaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych należą do zadań własnych realizowanych przez gminy. To główne zadanie zawarte jest w corocznym programie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Cele i zadania zapisane w programie mają przyczyniać się do ograniczenia dostępności i spożywania napojów alkoholowych, zażywania substancji psychoaktywnych, oraz do wdrażania działań na rzecz trzeźwości.

Podstawa prawna i merytoryczna programu

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Tyczyn na 2017 r. został opracowany na podstawie:

- 1) ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2016 r. poz.487 z późn.zm.)
- 2) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2016 r. poz.224 z późn.zm.).

Program uwzględnia cele operacyjne, które dotyczą profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii określone w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016-2020, a także opiera się na rekomendacjach przekazanych gminom do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Rozdział II

Diagnoza Problemów Alkoholowych w Gminie Tyczyn

Problemy, czyli następstwa nadużywania alkoholu występują we wszystkich społeczeństwach. W każdym przypadku generują ogromne szkody zdrowotne, społeczne i ekonomiczne. Wielkość tych szkód jest związana z rozmiarami i stylem konsumpcji napojów alkoholowych, oraz zależy od skuteczności i zasięgu działań profilaktycznych i naprawczych. Szkody te można rozpatrywać na poziomie jednostki, jak również płaszczyznach jej społecznego funkcjonowania. Mogą dotyczyć bezpośrednio osoby nadużywającej alkoholu, a także mogą wpływać w sposób pośredni na jej losy i życie najbliższych. Niekorzystne zjawiska dotyczyć mogą zarówno osób nadmiernie pijących, jak i tych pijących umiarkowanie, a nawet sporadycznie. Mogą one dotyczyć zdrowotnych konsekwencji picia alkoholu, problemów psychologicznych i egzystencjalnych, wypadków i zaburzeń w zachowaniu oraz pełnieniu ról społecznych.

W ostatnich dziesięcioleciach odnotowuje się gwałtowny wzrost spożycia i produkcji napojów alkoholowych. Niepokojących wyników dostarczają liczne badania wskazujące, że z roku na rok wyraźnie obniża się wiek inicjacji alkoholowej wśród młodzieży oraz wzrasta wskaźnik intensywności picia, liczebności osób pijących nawykowo i systematycznie. Wszystko to świadczy o tym, że w naszym kraju następuje wzrost zainteresowania alkoholem wśród młodzieży. Alkoholizowanie nieletnich zakłóca ich proces rozwojowy, upośledza czynności poznawcze, koncentrację uwagi, zapamiętywanie, przyswajanie wiedzy, rozwój kontroli emocjonalnej, a w konsekwencji powoduje podejmowanie zachowań ryzykownych groźnych dla życia i zdrowia.

Monitorowanie problemów alkoholowych dla potrzeb opracowania programu odbywało się poprzez gromadzenie informacji pochodzących ze źródeł własnych, zbieranie i analizę danych statystycznych otrzymanych od innych podmiotów a mianowicie: Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji, Izby Wyrzeźwień, Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punktu Konsultacyjnego Pomocy Rodzinie.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tyczynie realizuje zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. Zadaniem Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej jest wspieranie osób zamieszkałych na terenie Gminy Tyczyn. Wśród osób korzystających z pomocy społecznej są także rodziny, w których występuje problem uzależnienia od alkoholu.

Tabela nr 1 przedstawia informacje uzyskane z MGOPS w Tyczynie:

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016
Ogółem liczba rodzin, którym udzielono pomocy	374	385	373	357
W tym rodziny z problemami alkoholowymi	25	25	19	19

Na podstawie zamieszczonych danych widać, że liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej zmniejszyła się w stosunku do lat ubiegłych, natomiast ilość rodzin gdzie problem alkoholowy istnieje w ostatnich latach utrzymuje się na jednakowym poziomie.

W Tyczynie od lat działa Punkt Konsultacyjny Pomocy Rodzinie. Mieści się on w Przychodni Rejonowej na I piętrze. W punkcie zatrudniony jest psycholog, który spotyka się z osobami zainteresowanymi na konsultacjach i rozmowach. Z pomocy i porad psychologa w punkcie mogą korzystać wszyscy mieszkańcy gminy Tyczyn. Z informacji uzyskanych od psychologa do punktu trafiają osoby, które potrzebują pomocy zarówno w sprawach alkoholowych dotyczących ich osobiście lub członków ich rodzin, ale także osoby będące niejednokrotnie w bardzo trudnej sytuacji życiowej, rodzinnej, osobistej np. problemy zdrowotne, sytuacje kryzysowe związane z dziećmi w wieku szkolnym, śmierć członka rodziny, rozwód, utrata pracy itp.

Tabela nr 2 przedstawia działalność Punktu Konsultacyjnego Pomocy Rodzinie w poszczególnych latach.

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016
Ilość konsultacji udzielonych w Punkcie	147	181	171	160

Po analizie ilości konsultacji udzielonych w ostatnich czterech latach w Punkcie Konsultacyjnym zasadne jest jego dalsze prowadzenie i finansowanie.

Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tyczynie jest powołana zarządzeniem Burmistrza. Liczy 4 osoby. W jej składzie jest przedstawiciel urzędu, oświaty, pomocy społecznej oraz psycholog.

Tabela nr 3 obrazuje dane pochodzące ze źródeł własnych Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016
Ilość przyjętych wniosków przez komisję o leczenie odwykowe	33	36	16	29
Ilość osób skierowanych do biegłych sądowych	5	25	11	21
Ilość spraw skierowanych do sądu o leczenie odwykowe	5	11	7	10
Ilość osób, które zobowiązały się do podjęcia leczenia	5	3	2	7

Z przedstawionych danych wynika, że w roku 2016 w stosunku do roku 2015 znacznie wzrosła liczba przyjętych przez Komisję wniosków o leczenie odwykowe, co za tym idzie zwiększyła się ilość osób skierowanych na badania do biegłych oraz ilość spraw skierowanych do sądu. Wnioski w sprawie leczenia odwykowego są składane przez rodziny, które poprzez swoje zaangażowanie poszukują skutecznej i szybkiej pomocy dla swoich najbliższych, oraz instytucje bezpośrednio współpracujące z Komisją.

Rynek alkoholowy w Gminie Tyczyn

Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2016 r. poz.487 z późn.zm) reguluje zasady wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Na terenie Gminy Tyczyn obowiązuje prawo miejscowe, które ogranicza możliwość korzystania z zezwoleń.

Uchwała rady miejskiej nakazuje zachowanie 100 metrowej odległości od obiektów chronionych, czyli głównie takich, w których uczą się i przebywają dzieci i młodzież.

Prawo miejscowe to także limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych, który wynosi 19 punktów sprzedaży przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży oraz 7 punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży.

Ograniczanie dostępności alkoholu stanowi element kształtowania polityki społecznej w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi. Dostępność alkoholu ma wpływ na wielkość konsumpcji a ta z kolei ma wpływ na rozpowszechnianie problemów. Liczba punktów sprzedaży, cena, przedłużanie godzin otwarcia, samoobsługa prowadzi do wzrostu konsumpcji.

Osoby przebywające w Izbie Wytrzeźwień

Na 2016 r. Gmina podpisała porozumienie z Izbą Wytrzeźwień gdzie przyjmowano i zapewniano opiekę osobom dowiezionym z terenu Gminy Tyczyn. Największą grupę stanowili mężczyźni. W porównaniu z rokiem 2015 widać wyraźny wzrost liczby zatrzymanych i doprowadzonych do wytrzeźwienia w Izbie Wytrzeźwień, co jest zjawiskiem niepokojącym. Duża liczba osób izolowanych w Izbie Wytrzeźwień to sprawcy przemocy w rodzinie będący pod wpływem alkoholu, a także klienci Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, wobec, których toczy się postępowanie sądowe o przymusowe leczenie odwykowe.

Tabela nr 5 przedstawia zakres usług udzielonych przez Izbę Wytrzeźwień w Rzeszowie.

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016
Liczba doprowadzonych i zatrzymanych do wytrzeźwienia	37	52	48	58

Policja Tyczyn

Jednostka Policji na terenie Gminy Tyczyn realizuje zadania określone w ustawie o Policji z dnia 6 kwietnia 1990 r. (Dz.U. z 2015 r. poz.355 z późn.zm.).

Tabela nr 6 przedstawia analizę stanu bezpieczeństwa na terenie Gminy Tyczyn.

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016
Liczba nietrzeźwych kierowców	21	18	21	16
Liczba małoletnich znajdujących się pod wpływem alkoholu	1	0	0	0
Liczba interwencji domowych dotyczących przemocy w rodzinie	243	256	238	216
Liczba założonych „niebieskich kart”	23	19	6	19

Funkcjonariusze Policji przeprowadzali także interwencje wobec osób spożywających alkohol w miejscach publicznych zgodnie z zapisami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz przeprowadzali kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych wraz z przedstawicielami Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tyczynie. W ubiegłym roku policjanci przeprowadzali nasilone kontrole stanu trzeźwości kierowców oraz stanu technicznego pojazdów. Na tej płaszczyźnie dołożono wszelkich starań, aby zmniejszyć zagrożenie w ruchu drogowym.

WNIOSKI

Na podstawie przedstawionego materiału pojawiają się następujące wnioski dotyczące profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom.

1. Obserwuje się wzrost świadomości społecznej oraz zaangażowania różnych instytucji wspierających rodzinę w zakresie informowania i zgłaszania wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego do Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
2. Zwiększa się poziom wiedzy sprzedawców napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zakazów sprzedaży napojów alkoholowych nieletnim i nietrzeźwym. Przedsiębiorcy rozpoczynający działalność polegającą między innymi na sprzedaży napojów alkoholowych są informowani przez organ zezwalający oraz członków komisji o obowiązujących przepisach ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
3. Należy promować wszelkie imprezy bezalkoholowe oraz zajęcia sportowe na terenie gminy skierowane do ogółu mieszkańców, w szczególności do dzieci i młodzieży.
4. Konieczna jest kontynuacja programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz ich rodziców obejmujących problematykę uzależnień oraz kształtowania zachowań korzystnych dla zdrowia psychicznego.
5. Niezbędne są systematyczne szkolenia służb pracujących w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Rozdział III

Partnerzy i Realizatorzy Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii:

- 1) Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tyczynie,
- 2) podstawowa opieka zdrowotna udziela pomocy osobom uzależnionym od alkoholu oraz członkom ich rodzin pełniąc funkcję terapeutyczną,
- 3) placówki oświatowe i oświatowo-wychowawcze- prowadzą działalność informacyjną, edukacyjną i profilaktyczną dla dzieci i młodzieży,
- 4) Punkt Konsultacyjny Pomocy Rodzinie w Tyczynie - świadczy pomoc psychologiczną dla osób mających problem z alkoholem oraz członków ich rodzin,
- 5) Policja w Tyczynie - ma za zadanie między innymi ochronę przed przemocą w rodzinie, egzekwowanie zakazu spożywania alkoholu w miejscach publicznych, trzeźwość na drogach,
- 6) instytucje kultury, biblioteka w Tyczynie- dysponuje bazą wiedzy dla osób, których dotyczą problemy uzależnienia od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych,
- 7) Zespół Interdyscyplinarny- pomaga w sytuacjach przemocy w rodzinie,
- 8) Sąd rodzinny orzeka o obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu,

- 9) Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - pomoc materialna rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i przemoc w rodzinie,
- 10) organizacje pozarządowe, stowarzyszenia, kluby abstynenckie i sportowe- wspierają swoich członków w utrzymywaniu abstynencji prowadząc rozmaite zajęcia terapeutyczne dla osób uzależnionych,
- 11) lokalna gazetka,
- 12) parafie z terenu gminy.

Rozdział IV

Odbiorcami Programu będą mieszkańcy, oraz dzieci i młodzież ze szkół z terenu Gminy Tyczyn.

Cel Programu

Głównym celem programu będą kompleksowe działania profilaktyczne i edukacyjne skierowane do dzieci i młodzieży szkolnej w celu uświadomienia im zagrożeń wynikających z uzależnienia od alkoholu i innych środków psychoaktywnych, a także ograniczenie picia alkoholu, używania narkotyków i dopalaczy oraz szkód zdrowotnych wynikających z używania tych substancji.

I. Zadania szczegółowe Programu na 2017 r w zakresie działań profilaktycznych pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej:

1. Finansowanie programów terapeutyczno-profilaktycznych dla młodzieży szkolnej zagrożonej uzależnieniami (zajęcia treningowe, wyjazdy terapeutyczne, zajęcia edukacyjno-terapeutyczne).
2. Finansowanie szkoleń dla pracowników Środowiskowego Domu Samopomocy (ŚDS) z zakresu rozpoznawania problemów alkoholowych u swoich podopiecznych, a także finansowanie dyżurów terapeutów, którzy mogą w ŚDS konsultować osoby pijące problemowo.
3. Kompleksowe finansowanie działalności Punktu Konsultacyjnego Pomocy Rodzinie w Tyczynie.
4. Wspomaganie finansowe działalności Stowarzyszenia Trzeźwościowego w Tyczynie.
5. Finansowanie szkoleń dla członków Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespołu Interdyscyplinarnego.

II. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:

1. Pomoc dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym oraz przemoc w rodzinie poprzez finansowanie placówki wsparcia dziennego (opieka pedagogiczna, pomoc w odrabianiu lekcji, dożywianie, wyposażenie placówki).
2. Finansowanie zajęć socjoterapeutycznych lub opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci z grup ryzyka zwłaszcza dla rodzin z problemem alkoholowym
3. Finansowanie wyjazdów z programem profilaktycznym dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.
4. Zwiększanie wiedzy i świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie poprzez zakup materiałów informacyjnych.
5. Wspieranie działalności grup wsparcia dla osób doznających przemocy w rodzinie, zapewnienie dostępności specjalistów przygotowanych do pracy z członkami rodzin

z problemem przemocy, dostęp do informacji oraz podstawowej pomocy psychologicznej i prawnej

6. Informowanie o dostępności usług terapeutycznych i pomocowych dla osób uzależnionych oraz ich rodzin, jak też prowadzenie powszechnej edukacji w zakresie wiedzy o szkodliwości alkoholu i innych substancji uzależniających (w tym także hazard, Internet) zakup w tym celu materiałów profilaktycznych, specjalistycznej prasy i książek, broszur, plakatów, ulotek.

III. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych:

1. Prowadzenie na terenie szkół i innych placówek oświatowych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży.
2. Realizacja programów profilaktycznych dla rodziców podczas spotkań w szkole i aktywna współpraca z nimi w tym obszarze.
3. Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych.
4. Realizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych.
5. Finansowanie imprez bezalkoholowych w plenerze dla całych rodzin propagujących alternatywne formy spędzania wolnego czasu, aktywnego wypoczynku a także zdrowego stylu życia.
6. Zakup książek do biblioteczki trzeźwościowej.
7. Zakup materiałów profilaktycznych w ramach kampanii Zachowaj Trzeźwy Umysł.
8. Monitorowanie skali problemów alkoholowych w środowisku lokalnym.
9. Zakup materiałów edukacyjnych dla personelu medycznego i pacjentów podstawowej opieki zdrowotnej.
10. Zakup materiałów o charakterze edukacyjno-profilaktycznym dla kierowców w celu zmniejszenia liczby jeżdżących pod wpływem alkoholu.
11. Wykorzystanie strony internetowej gminy Tyczyn do realizacji działań informacyjno-edukacyjnych.

IV. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Udzielanie pomocy instytucjom, organizacjom i osobom fizycznym poprzez wsparcie edukacyjne i materialne tych podmiotów, które działają na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych i narkotykowych oraz zapobiegania przemocy w rodzinie.

V. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13 i 15 ustawy oraz występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Podejmowanie interwencji w związku z naruszaniem powyższych przepisów obejmuje:

1. Podejmowanie działań interwencyjnych wobec prowadzących promocję i reklamę napojów alkoholowych, w szczególności skierowaną do dzieci i młodzieży.
2. Podejmowanie działań interwencyjnych wobec przypadków sprzedaży i podawania napojów alkoholowych nietrzeźwym, nieletnim, na kredyt lub pod zastaw.
3. Prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych.
4. Występowanie przed sądem w roli oskarżyciela posiłkowego.
5. Opiniowanie wniosków przedsiębiorców ubiegających się o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

VI. Realizatorem Programu jest Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tyczynie.

Program realizowany będzie we współpracy z wcześniej wymienionymi podmiotami. Burmistrz Tyczyna podejmuje decyzje dotyczące wydatkowania środków na realizację poszczególnych zadań zawartych w programie. Członkowie Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zgodnie z zapisami w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi otrzymują wynagrodzenie za udział w pracach komisji na podstawie listy obecności w następującej wysokości:

- 1) przewodniczący komisji 300 zł brutto,
- 2) pozostali członkowie 150 zł brutto.

Rada Miejska w Tyczynie otrzymuje sprawozdanie z wykonania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych do końca I kwartału roku następnego.

VII. Finansowanie Programu.

Realizacja zadań w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii finansowana będzie ze środków własnych Gminy pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.